

КОНСПЕКТ
ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПСИХОЛОГИЯ
БАКАЛАВЪРСКА СТЕПЕН

1. Категорията „психика“ и психологическата наука. Основни гледни точки за психичното. Гносеология и онтология на психичното. Място на психологията в системата на научното знание.
2. Културноисторически подход към същността и анализа на съзнанието. Проблемът за трансформацията на натуралните психични функции във висши психични функции. Знакова природа на психиката у човека.
3. Категорията „съзнание“ в психологията. Отношение между психика и съзнание. Основни структури и функции на съзнанието.
4. Категорията „безсъзнателно“ в психологията: понятие, типове и основни функции на безсъзнателното.
5. Психологическото изследване. Планиране и реализация на експерименталното изследване. Видове експериментални планове. Класификация на психологическите методи.
6. Тестове в психологията: същност, типология, конструиране и приложения.
7. Сензорно-перцептивен опит. Форми на сетивно познание. Закони на перцептивна организация. Влияние на културата върху сетивния опит.
8. Памет: паметови процеси; трикомпонентен модел на паметта и равнища на преработка на информацията; репрезентация на знанията в паметта.
9. Мисленето като решаване на проблеми; формиране на понятия; разсъждения; вземане на решения.
10. Теории за вниманието: видове и свойства на вниманието; контролирани и автоматизирани процеси.
11. Език, реч и познание. Лингвистична относителност и детерминизъм. Езикови универсалии.
12. Проблемът за интелигентността в психологията: дефиниции; психологически модели на интелигентността. Проблемът за тестирането на интелигентността.
13. Подходи към изучаването на индивидуалните различия и фактори, които ги пораждат и поддържат.
14. Развитие на познавателната сфера. Стадии в развитието на познавателните процеси в детска и юношеска възраст
15. Същност и развитие на самосъзнанието: теории за произхода и развитието на самосъзнанието в детска и юношеска възраст; структура, етапи и закономерности.
16. Кризи на развитието в детска и юношеска възраст. Фактори и механизми на влияние. Симптоматика. Принципи, форми и средства за психологическа помощ.
17. Модели за личността: подходи, школи и теории.
18. Личност и поведение: диспозиционен, ситуационистки и интеракционистки подход.
19. Психологически подходи към развитието на личността в детска и юношеска възраст: психодинамичен, етологичен и културно-исторически подход.
20. Социално развитие и поведение в детска и юношеска възраст. Морално развитие.
21. Психология на развитието в младостта, в ранната, средната и късната зрялост. Теоретични предпоставки и основни понятия в перспективата на жизнения път. Интердисциплинарен подход. Кризи на развитието. Модели и детерминанти на развитийните промени.
22. Теории за адаптацията към пенсионирането и стареенето. Типология на остаряването. Социални роли и междуличностни отношения. Личностни промени и удовлетвореност от живота.
23. Норма и патология на психичните функции. Принципи на класификация на психичните разстройства; основни групи психични разстройства.
24. Норма и патология на психичното развитие. Основни психични разстройства в детска и юношеска възраст.

25. Социализация. Дефиниция за социализацията в социалната психология. Фактори и механизми на социализацията и ресоциализацията. Културен и етнически контекст на социализацията.
26. Социални нагласи: дефиниция, възникване, структура, функции и промяна. Измерване на социалните нагласи. Социални нагласи и поведение.
27. Социална власт и влияние: видове власт, малцинство и мнозинство; ефективни стратегии за влияние
28. Агресия: определение, видове, теоретични подходи за обяснение. Стратегии за намаляване на агресивното поведение.
29. Организации: възникване, компоненти, строеж, видове организационна структура, детерминанти, проектиране.
30. Власт, властови отношения и властова структура на организацията. Авторитет, власт и влияние в организацията. Вземане на управленски решения. Фактори на организационната политика. Поведенчески тактики в организацията.
31. Организационна ефективност (подходи и критерии) и комуникационен процес (взаимодействие, информация и деформирането ѝ, ефективна комуникация).
32. Мотивация. Теории за мотивацията. Мотивация в процеса на учене: подходи към изследването ѝ, теории за съдържанието на мотивите за учене. Мотивация в трудовата дейност: подходи към изследването ѝ, теории за съдържанието на мотивите за труд. Мотивация и поставяне на цели. Каузални атрибуции.
33. Ценности и нагласи към труда: теории и схващания за ценностите. Ценности в труда. Индивидуализъм/колективизъм: същност и културни различия. Подходи за изследване на нагласите към труда. Включеност в трудовата дейност. Привързаност към организацията.
34. Стрес и справяне. Теории за стреса. Стресът в трудовата дейност. Модели на професионалния стрес. Стресори в трудовата среда. Личностни детерминанти, прояви и последствия от стреса. Стратегии за справяне. Управление на стреса в трудовата среда.
35. Здраве и оптималното психично функциониране. Подходи и методи за изследване на субективното и психологическото благополучие.
36. Психология на потребителското поведение: подходи при изучаване на потребителското поведение; модели за вземане на решение за покупка; мотивация, потребителски нагласи и стратегии за промяна на потребителското поведение. Социални детерминанти на потребителското поведение.
37. Пазарна комуникация и потребителско поведение. Канали на пазарна информация и информационно поведение на потребителите. Стратегии за справяне с когнитивния дисонанс на потребителите. Взаимодействието „купувач–продавач“. Вербално и невербално поведение в процеса на покупко-продажба.

ЛИТЕРАТУРА

ЗАБЕЛЕЖКА: Предлаганата литература е примерна. Могат да се ползват всички съвременни (препоръчително след 2000 г.) учебници по дисциплините от учебния план.

Айзенк, Х., Айзенк, М. (2005). *Наблюдение на психиката: защо се държим по начина, по който го правим?* София: Лик.

Александров, П. (2005) *История на психологията I част*. Варна: ВСУ.

Андреева, Л. (2007). *Социално познание и междуличностно взаимодействие*. София: Университетско издателство СУ.

Арънсън, Е. (1996). *Човекът – социалното животно*. София: Наука и изкуство.

Бърк, Л. (2012). *Изследване на развитието през жизнения цикъл*. София: Дилок.

Виготски, Л.С. (1983). *Мислене и реч*. София: Наука и изкуство.

Гецфелд, А. (2011). *Аномална психология: сборник случаи*. София: Изток-Запад.

Гилович, Т. и Рос, Л. (2017). *Най-мъдрият в стаята: как можете да извлечете полза от най-силните прозрения на социалната психология*. София: Изток-Запад.

Градев, Д. (1987). *Събитията в жизнения път на личността*. София: Наука и изкуство.

Джонев, С. (2000). *Социална организация – теория, диагностика, консултация*. София.

Димитров, И. (2001). *Увод в ортодоксалната психоанализа на развитието*. София.

- Доус, Р. (2010). *Кула от карти*. София: Изток-Запад.
- Еленберг, А. (2006) *Откриване на несъзнаваното – история и развитие на динамичната психотерапия*. София: Легеартис
- Ериксън, Е. (2013). *Идентичност: младост и криза*. София: Рива.
- Ериксън, Е. (2013). *Идентичност: младост и криза*. София: Рива.
- Зиновиева, И. (1997). *Диференциална психология*. София: Албатрос.
- История на психологическата мисъл. Христоматия* (2000). (съставителство и предговор П. Александров). София: Лик.
- Кайл Р. (2002). *Тайни психики ребенка*. СПб..
- Каплан, Р. и Сакъзо, Д. (2012). *Психологическо тестиране*. София: Изток-Запад.
- Качопо, Дж. Т. и Фребърг, Л. А. (2015). *Откриване на психологията: науката за психиката* (кратко издание). София: Изток-Запад.
- Кентауиц, Б. Х., Родигър III, Хенри Л., Елмс, Д. Дж. (2011). *Експериментална психология*. София: Изток-Запад.
- Клайнке, К. (1999) *Справяне с предизвикателствата на живота*. София: Наука и изкуство.
- Корсини, Р. Дж. (1998) *Енциклопедия по психология*. София: Наука и изкуство.
- Крейг, Г. (2000). *Психология развития*. Санкт-Петербург.
- Морисън, В. и Бенет, П. (2012). *Въведение в здравната психология*. София: Изток-Запад.
- Нелсън, Д. Л. и Куик, Дж. К. (2017). *Организационно поведение* (осмо издание). София: Изток-Запад.
- Николкова, С., Маринов, П. (съст.) (2007). *Психиатрия, психология и психотерапия за общопрактикуващи лекари*. София: УИ Медицина.
- Ригио, Е. Р. (2006). *Въведение в индустриалната/организационната психология*. София: Дилок.
- Славин, Р. (2004). *Педагогическа психология*. София: Наука и изкуство.
- Соломон, М. (2011). *Потребителското поведение: да купуваш, да имаш, да бъдеш*. София: Изток-Запад.
- Социална психология*, том 1 и 2 (1998). (под редакцията на С. Московичи). София: ИК Жениферхикс.
- Социална психология. Христоматия* (2001). (съставител и превод Людмила Андреева), София: Дилок.
- Станович, К. (2010). *Нека мислим правилно за психологията*. София: Изток-Запад.
- Стърнбърг, Р. и Уилямс, У. М. (2014). *Педагогическа психология*. София: Изток-Запад.
- Стърнбърг, Р. Дж. и Мио, Дж. (2012). *Когнитивна психология*. София: Изток-Запад.
- Стърнбърг, Р. и Уилямс, У. (2014). *Педагогическа психология*, София: Изток-Запад.
- Тръл, Т. и Принстейн, М. (2016). *Клинична психология* (8-мо издание). София: Изток-Запад.
- Фройд, З. (1989). *Въведение в психоанализата*. София: Наука и изкуство.
- Фройд, З. (1993). *Детската душа*. София.
- Христоматия по психология на познанието* (1999). (съставител Л. Андреева). София: Лик.
- Христоматия по социална психология* (2002). (съставител и студия проф. Градев, Д.). София: Софи-Р.
- Чаморо-Премусик, Т. (2015). *Диференциална психология*. София: Изток-Запад.
- Шулц, Д. (2004). *Психология на растежа. Модели на здравата личност*. София: Наука и изкуство.
- Шулц, Д. (2006). *История на модерната психология*. София: Наука и изкуство.
- Aronson, E., Wilson, T. D., & Akert, R. M. (2009). *Social Psychology*. Prentice Hall.
- Beidel, D.C., Bulik, C.M., & Stanley, M.A. (2012). *Abnormal Psychology* (2nd ed.). Boston, MA: Pearson.
- Berk, L. (2012). *Child development*, 9th ed., Boston: Pearson.
- Durand, V. M. & Barlow, D. H. (2013). *Essentials of Abnormal Psychology*, 6th ed. Wadsworth: Cengage Learning.
- Feldman, R. (2011). *Development across the life span*. 6th ed., New Jersey: Pearson.
- Hampson, S. E. (2000). (Ed.). *Advances in Personality Psychology*. Psychology Press.
- Kail, R. (2012). *Children and their development*, 6th Ed., Boston: Pearson.
- Larsen, R. L. & Buss, D. M. (2010). *Personality Psychology: Domains of Knowledge about Human Nature*, 4th ed. New York: McGraw Hill.